

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 11Co/9/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123385792
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Marek Anovčín
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2025:6123385792.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Mareka Anovčina a členiek senátu JUDr. Aleny Radičovej a JUDr. Márie Vrtochovej v spore žalobcu A. B. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., D. XX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Matoška, s. r. o., so sídlom Bratislava, Rajecká 40, IČO: 46 372 857, proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Slovenskou správou ciest, so sídlom Bratislava, Miletičova 19, IČO: 00 003 328, o zaplatenie 23 463,34 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č. k. 9C/66/2023–126 zo dňa 28. novembra 2024, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ruší a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie vo výroku I. zaviazal žalovanú (v rozhodnutí nesprávne uvádzanú ako „žalovaný“) zaplatiť žalobcovi sumu 23 463,34 eur s úrokom z omeškania 9,25 % ročne zo sumy 23 463,34 eur od 04.08.2023 do zaplatenia a vo výroku II. priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania od žalovanej v rozsahu 100 %. Žalobca sa uvedeného nároku domáhal na tom skutkovom základe, že bol v období od 01.06.2021 do 30.06.2023 vlastníkom nehnuteľností v k. ú. B., ktoré v tomto období v celom rozsahu užívala bez právneho dôvodu žalovaná na účely prevádzky ciest I. triedy č. I/9 a I/64. Na nájom pozemkov nemala so žalobcom uzavretú nájomnú ani inú zmluvu oprávňujúcu ju pozemky užívať. Uvedeným konaním sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatila. Výška bezdôvodného obohatenia zodpovedá všeobecnej hodnote nájmu, ktorý by inak musela žalovaná platiť vlastníkovi pozemkov za ich užívanie, ak by ich užívala na základe nájomnej zmluvy. Súd prvej inštancie právne vec posúdil podľa § 120 ods. 2, § 121 ods. 3, § 451 ods. 1, 2, § 456, § 458 ods. 1, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3d ods. 1, ods. 5 písm. b) zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon), § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. Uviedol, že žalobca sa svojho nároku domáhal titulom bezdôvodného obohatenia. Vychádzal z názoru, že žalovaná užíva nehnuteľnosti v spoluvlastníctve žalobcu bez toho, aby mala na to právny titul. Žalovaná sčasti nenamietla, že užíva nehnuteľnosti v spoluvlastníctve žalobcu, a že na týchto pozemkoch je postavená cesta I. triedy. Okrem toho uviedla, že niektoré parcely nie sú zastavané cestným telesom. Tieto skutočnosti nepodložila žiadnym dôkazom. Žalovaná sa necítila byť v konaní pasívne vecne legitimovaná. Tvrdila, že ako správca tejto pozemnej komunikácie žiadny majetkový prospech správou a údržbou cesty nezískava. Podľa nej bol vybudovaním cesty prvej triedy zabezpečený verejný záujem a užívateľom cesty nie je štát, ani samotný správca komunikácie, ale širšia verejnosť. Súd sa zaoberal námietkou vecnej pasívnej legitimácie a dospel k záveru, že žalovanú považuje za pasívne vecne legitimovanú. Žalovanou je totiž podľa obsahu žaloby Slovenská republika. Podľa § 3d ods. 1 cestného zákona je vlastníkom ciest I. triedy štát. Štát je teda v tomto konkrétnom prípade vlastníkom cesty (cestného telesa), ktorá je stavbou postavenou na pozemkoch, ktorých spoluvlastníkom je žalobca. Slovenská správa ciest v tomto spore nevystupuje ako žalovaná, ale ako právnická osoba, ktorá koná za Slovenskú republiku. Z nesporných skutkových

tvrdení strán a z vykonaného dokazovania, najmä zo znaleckého posudku znalca Ing. Kmeťa vyplynulo, že žalovaná užíva pozemky, ktorých spoluvlastníkom je žalobca, vrátane parciel registra „C“ číslo 1330/257 a číslo 7794/9 v katastrálnom území B.. Žalovaná o svojich tvrdeniach v tomto smere nenavrhol a nepredložila žiaden dôkaz. Súd nepochybuje o tom, že užívaním týchto pozemkov, na ktorých je postavená cesta I. triedy slúžiaca verejnosti, napĺňa žalovaná verejný záujem. Na druhej strane je však potrebné vychádzať zo všeobecného chápania vlastníckeho práva ako práva, ktoré môže byť obmedzené len so súhlasom vlastníka, inak len na základe zákona. Žalobca, ani jeho právny predchodca neudelili súhlas k užívaniu predmetného pozemku ako cesty I. triedy. Žalovaná nemá so žalobcom uzatvorenú žiadnu zmluvu, na základe ktorej by bola oprávnená či už odplatne alebo bezodplatne užívať pozemky v spoluvlastníctve žalobcu. Užívanie cudzieho majetku bez právneho dôvodu s povinnosťou vydať bezdôvodné obohatenie predstavuje všeobecné pojetie právneho princípu, ktorý je treba aplikovať na vopred bližšie neurčené prípady. Nie je ani rozhodujúce, či žalovaná užívaním pozemkov dosahuje zisk alebo iný majetkový prospech, alebo či ním plní verejný záujem. Vlastnícke právo žalobcu je obmedzené, a preto má nárok na náhradu za toto obmedzenie, keďže svoje nehnuteľné veci vo svojom spoluvlastníctve nemôže užívať a nemôže tak plne využívať všetky čiastkové oprávnenia vlastníka, ktoré mu vyplývajú z ustanovenia § 123 Občianskeho zákonníka. Žalovaná ďalej spochybnila znalecký posudok k určeniu rozsahu a výšky bezdôvodného obohatenia, pričom ako fakt na spochybnenie uviedla, že parcely č. 1330/257 a parc. č. 7794/9 uvedené v žalobe nie sú zastavané cestou a žalobca k nim má prístup. Ako na dôkaz poukázala na mapu z informačného systému katastra nehnuteľností s vyznačením umiestnenia parciel reg. „C“ 1330/257 a 7794/9. Ďalej spochybnila to, že znalec počítal pri výpočte s obdobím návratnosti 20 rokov, pričom táto je obvykle 15–40 rokov. Spodná hranica (ktorá ako súd podotýka nebola použitá) sa použije pri pozemkoch s vysokým predpokladaným nájomom, najmä pri pozemkoch v dobrej polohe s ohľadom na možnosť zástavby. Horná hranica sa použije pri pozemkoch s nízkym alebo žiadnym predpokladom návratnosti investície. Malo sa v posudku zohľadniť aj zastavanie pozemkov cestným telesom dávno do minulosti. Súd bol toho názoru, že len nahliadnutím do mapy z informačného systému nie je možné vyvodzovať skutkové závery, ako to žiadala žalovaná. Všetky argumenty spochybňujúce znalecký posudok sú odbornými otázkami, s ktorými sa znalecký posudok predložený žalobcom vysporiadal - podľa záverov znalca sú aj parcely reg. „C“ KN č. 1330/257 a č. 7794/9 v katastrálnom území B. zastavané telesom cesty I. triedy a znalec vysvetlil použitú metodiku, pri pozemkoch zohľadňoval využitie pozemkov na inžinierske stavby, ako aj funkčné využitie územia a technickú infraštruktúru. Preto súd o znaleckom posudku nemal pochybnosti a argumenty žalovanej súd nepovažoval za preukázané. Žalovaná sa ďalej v konaní bránila, že v danom prípade ide zo strany žalobcu o výkon práva, ktorý je v rozpore s § 3 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého výkon práva a povinností vyplývajúcich z občiansko-právnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Tunajší súd nezistil dôvody k tomu, aby za použitia citovaného ustanovenia bolo žalobcovi právo na vydanie bezdôvodného obohatenia odoprené, pretože pre právne posúdenie veci v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka musia byť celkom výnimočné dôvody. Súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Odo 1405/2005 zo dňa 25.10.2006, v ktorom Najvyšší súd vyslovil právny názor, že v prípade, keď vlastníckemu právu k pozemku konkuruje vlastnícke právo iného subjektu ku stavbám na tomto pozemku, práva vlastníka pozemku vyplývajúce z § 123 Občianskeho zákonníka sú v takomto prípade obmedzené rovnakými právami vlastníka stavby a v dôsledku toho je vlastníka pozemku povinný strpieť, aby bol pozemok v nevyhnutnom rozsahu užívaný vlastníkom stavby, prípadne pre jeho potreby. Najvyšší súd uviedol, že zo žiadneho zákonného ustanovenia však nevyplýva jeho povinnosť strpieť užívanie pozemku bezplatne, a preto pokiaľ nie je pre bezplatné užívanie pozemku iný právny dôvod (zmluva), platí, že povinnosti vlastníka pozemku strpieť jeho užívanie, zodpovedá povinnosti vlastníka stavby poskytnúť mu za ne náhradu. Ak si neplní túto svoju povinnosť /vlastník stavby/, obohacuje sa potom na úkor vlastníka pozemku, pretože sa nezmenšuje jeho majetok, čo by sa tak v prípade plnenia uvedenej povinnosti nepochybne dialo. Súd poukázal aj na aktuálnu právnu úpravu podľa ustanovenia § 17 a nasl. cestného zákona, ktorá ukladá štátu povinnosť pri výstavbe ciest majetkovo vysporiadať pozemky, na ktorých sa majú cesty stavať. Je teda zrejmé, že aktuálny stav, keď žalovaná nie je vlastníčkou pozemku pod cestou I. triedy, je v rozpore s uvedenými ustanoveniami zákona a situácia vyplývajúca zo žalobného návrhu je teda protiprávnym stavom. S poukazom na závery Ústavného súdu SR v rozhodnutí II. ÚS 245/2021 mal súd za to, že vo vzťahu k užívaniu spornej komunikácie platí, že ak by aj žalobca bol povinný umožniť jej užívanie, má nárok na určitú odmenu za toto užívanie. Súd sa nestotožnil ani s argumentáciou žalovanej, že vydržala vecné bremeno k pozemkom z dôvodu nepreukázania dobromyseľnosti pri vstupe do držby. V tomto smere neboli v konaní produkované žiadne dôkazy. Podľa názoru súdu teda užíva žalovaná nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu bez právneho

dôvodu. Pokiaľ by mala na užívanie nehnuteľností uzavretú so žalobcom nájomnú zmluvu, mal by žalobca nárok na nájomné. Keďže bez uzatvorenej zmluvy nemusí žalovaná nájomné platiť, bezdôvodne sa tak obohacuje na úkor žalobcu. Podľa ustanovenia § 456 Občianskeho zákonníka je toto bezdôvodné obohatenie povinná vydať žalobcovi. Žalobca si uplatnil vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške nájomného za žalované obdobie, t.j. od 01.06.2021 do 30.06.2023. Výšku nájomného za pozemky užívané žalovanou vyčíslil znalec Ing. Jozef Kmeť v sume 23 463,34 eur, súd sa s takouto výškou preukázanou znaleckým posudkom stotožnil, pretože žalovaná k svojim tvrdeniam spochybňujúcim znalecký posudok nepodala zároveň žiadny návrh na doplnenie dokazovania. Po zhodnotení výsledkov vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že žaloba je dôvodná a žalobe vyhovel a uložil žalovanej povinnosť, aby žalobcovi zaplatila sumu zodpovedajúcu jej bezdôvodnému obohateniu. Súd priznal žalobcovi aj úrok z omeškania v zmysle žaloby vo výške 9,25 % ročne zo žalovanej sumy do zaplatenia. Žalobca vyzval žalovanú ešte pred podaním žaloby, aby mu bezdôvodné obohatenie vydala a žalovaná tak neurobila. Výzva bola žalovanej doručená dňa 03.08.2023. Omeškanie žalovanej preto nastalo od nasledujúceho dňa. Súd dospel k záveru, že žalobca má nárok i na zaplatenie úrokov z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, výška ktorých bola uplatnená v súlade s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov. Žalovaná svoje námietky proti úroku z omeškania nevysvetlila. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP tak, že plne úspešnému žalobcovi priznal proti žalovanej nárok na náhradu 100 % trov konania.

2. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie žalovaná. Uviedla, že v konaní došlo k procesným pochybeniam, ako aj k pochybeniam pri posúdení skutkového stavu. Zo strany žalovanej nedošlo k bezdôvodnému obohateniu, nakoľko vybudovaním cesty prvej triedy č. I/9 a I/4 bol zo strany štátu zabezpečený verejný záujem a využívatelom cesty nie je štát, ani samotný správca komunikácie a z toho dôvodu nemožno tvrdiť, že užívaním cesty získava žalovaná na úkor žalobcu majetkový prospech. Užívateľom cesty je širšia verejnosť ako účastníci cestnej premávky. Žalovaná je štátna rozpočtová organizácia, napojená svojimi príjmami a výdavkami na štátny rozpočet, nie je podnikateľským subjektom, udržiava a prevádzkuje cesty I. triedy vo vlastníctve štátu a užívaním pozemku ako cesty I. triedy nezískava žiaden majetkový prospech plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako ani majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov. Štát vykupuje pozemky, na ktorých sa majú stavať cesty, postupne podľa pridelených prostriedkov zo štátneho rozpočtu. Žalobca účelovo vykupuje pozemky pod cestným telesom s vedomím, že sú zastavané cestným telesom za účelom dosiahnutia majetkového prospechu, čo žalovaná považuje za konanie v rozpore s dobrými mravmi. Nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia je neoprávnený a neopodstatnený vo vzťahu k parcelám C KN parc. č. 1330/257 o výmere 89 m² – ostatná plocha a parc. č. 7794/9 o výmere 2756 m² – orná pôda, nakoľko je k nim zabezpečený prístup a sú využívané na poľnohospodárske účely Roľníckym družstvom BUKOVINA. Súd prvej inštancie mal možnosť sa oboznámiť s predloženým znaleckým posudkom a snímkou mapy z informačného systému katastra nehnuteľností s vyznačením sporných parcel, ktoré boli predložené ako dôkazy spolu so žalobou a bolo z nich zrejme vyvodit' skutkové tvrdenie žalovanej k sporným parcelám. Súd prvej inštancie odňal žalovanej právo na vyjadrenie k veci, keď na prvom pojednávaní jej nedal žiadny priestor na vyjadrenie a nebral do úvahy ani predložený návrh mimosúdnej dohody a po prednesení predbežného právneho posúdenia vyhlásil rozsudok. Žalovaná ďalej akcentovala aktívnu úlohu súdu pri dokazovaní a poukázala na ustanovenia § 181 ods. 4 a § 185 ods. 3 CSP. Na predmetných nehnuteľnostiach sa nachádza pozemná komunikácia, a preto súd nemôže vyhovieť žalobe o vydanie bezdôvodného obohatenia, nakoľko v zmysle § 6 ods. 1 cestného zákona má žalobca právo všeobecného užívania pozemnej komunikácie. Vlastník pozemku, na ktorom je postavená pozemná komunikácia, je povinný strpieť jej užívanie obvyklým spôsobom. Vlastník nehnuteľnosti tiež nemôže vydržať vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu a prejazdu, na ktorom je postavená pozemná komunikácia, na ktorú sa vzťahuje právo všeobecného užívania. Žalovaná navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovanej uviedol, že odvolanie žalovanej je nedôvodné a rozsudok je vecne správny. V konaní nedošlo k žiadnym procesným pochybeniam ani k pochybeniam pri vykonávaní a vyhodnocovaní dôkazov. Tobôž v ňom nedošlo k pochybeniam, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie veci. Žalobca má nárok na náhradu bezdôvodného obohatenia. Žalovaná sa na jeho úkor bezdôvodne obohatila. Štát nemôže zabezpečovať verejný záujem na úkor jednotlivca bez poskytnutia primeranej náhrady. Realizáciou stavby ciest došlo k obmedzeniu vlastníckeho práva žalobcu, resp. jeho právnych predchodcov. Všetky základné práva a slobody

sa chránia len v takej miere a rozsahu, dokiaľ uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca popretiu iného základného práva a slobody. Rovnováha verejného a súkromného záujmu je dôležitým kritériom na určenie primeranosti obmedzenia každého základného práva a slobody (II. ÚS 28/96). Žalobca poukázal na konštantnú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky nadväzujúcu na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva s tým, že Európsky súd pre ľudské práva zdôraznil, napr. vo veci Agosi c. Taliansko (z 24. októbra 1986, Annuaire, č. 1087), že otázka proporcionality vyžaduje určiť, či existoval rozumný vzťah medzi použitými prostriedkami a sledovaným účelom, alebo inými slovami, či bola docielená spravodlivá rovnováha medzi požiadavkami všeobecného záujmu a záujmami jednotlivca. Zásahy orgánov verejnej moci do vlastníckeho práva podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva vyžadujú, aby kontrola užívania majetku za každých okolností nenarušila rovnováhu medzi záujmami sťažovateľa a všeobecnými záujmami, čo je v súlade s čl. 1 dodatkového protokolu. Nejestvuje dôvod nevzťahovať uvedené pravidlo aj na stav, ak obohatený vrátane verejnoprávneho subjektu využíva pozemok bez právneho dôvodu na účely komunikácie (porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Odo 1405/2005 zo dňa 25.10.2006, podľa ktorého „povinnosť poskytovať náhradu vlastníčkovi pozemku, na ktorom stojí stavba, platí pre vlastníka stavby bez ohľadu na to, akým spôsobom svoje vlastnícke právo využíva. Podstatné nie je ani to, či užívanie stavby prináša zisk.“). Žalobca nesúhlasil s tvrdením Slovenskej správy ciest, že pri činnosti spojenej so správou a údržbou ciest, ktoré sú na pozemkoch žalobcu vybudované, nezískala majetkový prospech, ani s tvrdením, že pozemok žalobcu nevyužíva a nezískava z neho prospech. Slovenská správa ciest v súvislosti so správou komunikácie poberá príjmy zo štátneho rozpočtu. Slovenská správa ciest rovnako danú komunikáciu využíva, nakoľko jej zamestnanci pri plnení pracovných úloh po danej ceste jazdia motorovými vozidlami. Slovenská správa ciest síce umožňuje cesty I. triedy užívať verejnosti, ale nie vždy bezplatne. Ďalej je potrebné uviesť, že využívanie cesty a tak aj pozemkov žalobcu verejnosťou umožnila priamo žalovaná. Nie je možné spravodlivo od žalobcu požadovať, aby znášal v tomto prípade majetkovú ujmu, ktorá mu vzniká tým, že sú jeho pozemky užívané bez právneho dôvodu. Bezdôvodné obohatenie vzniká nielen vtedy, ak sa doterajší majetok obohateného rozmnoží o nové majetkové hodnoty, ale aj vtedy, ak sa jeho doterajší majetok nezmenšil, hoci by k tomu inak došlo pri riadnom chode udalostí a keby obohatený plnil svoje povinnosti (porovnaj R 25/1986). Za takýto riadny chod udalostí je potrebné považovať aj užívanie nehnuteľnosti za odplatu na základe riadne uzatvorenej zmluvy. Ak k uzatvoreniu zmluvy nedošlo, je namieste vyžadovať od subjektu užívajúceho nehnuteľnosť bez právneho dôvodu vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške zodpovedajúcej cene obvyklého nájomného. Možnosť vydania bezdôvodného obohatenia nie je viazaná iba na osoby pôvodných vlastníkov, ale vzťahuje sa i na ich právnych nástupcov a trvá až do momentu, kedy dôjde k odstráneniu stavu bezprávneho užívania nehnuteľnosti. Argumentácia tým, že štát pozemky priebežne vykupuje, je irelevantná. Na odkúpenie žalobcových pozemkov mal štát celé desaťročia, no do konca obdobia, za ktoré si žalobca uplatňuje náhradu bezdôvodného obohatenia, štát pozemky neodkúpil. Povinnosti platiť náhradu bezdôvodného obohatenia sa štát nemôže zbaviť tým, že vykúpi iné pozemky. Ohľadom namietaného porušenia dobrých mravov žalobca poukázal na nález Ústavného súdu ČR III. ÚS 2049/21, z ktorého je možné vyvodit' závery aj v aktuálne prejednáwanej veci. Ak je nehnuteľnosť využívaná na verejné účely, prislúcha vlastníčkovi náhrada zo strany verejnoprávneho subjektu – v tomto prípade štátu. Odopretie výkonu práva pre rozpor s dobrými mravmi nemôže slúžiť k oslabeniu právnej istoty a ochrany subjektívnych práv. Zmyslom investovania do nehnuteľnosti je očakávaný ekonomický prospech. Ak by prospech nemal vyplynúť, nemala by investícia zmysel. Investovanie za účelom prospechu nie je nemorálne. Nedáva rozumný zmysel, aby žalobcovi neprináležala náhrada za užívanie jeho pozemkov. Zo žiadneho právneho predpisu, z ústavy, ani z princípov elementárnej spravodlivosti nemožno vyvodit', že by pozemky zabrané štátom na verejné účely boli bezcenné a nepredajné a štát by mal mať garantované ich bezplatné užívanie na úkor vlastníkov a to prípadne aj vrátane dosahovania príjmu z ich užívania (rôzne dane, poplatky, mýto, prostriedky z EÚ a podobne). Žalobca je oprávnený kúpiť pozemky a následne využívať práva vlastníka. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má podľa ústavy rovnaký zákonný obsah a ochranu. O žiadne výnimočné nakupovanie pozemkov sa nejedná. Ohľadom parcel 1330/257 a 7794/9 mala žalovaná možnosť v konaní navrhovať a predkladať dôkazy, pričom do prijatia uznesenia o skončení dokazovania nepredložila žiadne relevantné dôkazy, ktorými by svoje tvrdenia preukázala. Navyše, žalobca nikdy pozemky nedal do užívania žiadnemu poľnohospodárskemu družstvu a teda ani Roľníckemu družstvu BUKOVINA. Žalobca pozemky na poľnohospodárske účely nevyužíva. Tak ako žalobca uvádzal už skôr, tieto pozemky tvoria stred križovatky ciest I. triedy, preto by žalobcovi za ne mala prináležať náhrada bezdôvodného obohatenia. Súd dal žalovanej dostatočný priestor na vyjadrenie a predloženie dôkazov. Platobný rozkaz bol vydaný v septembri 2023, následne k

nemu žalovaná podávala odpor, kde mala rozsiahlu možnosť podložiť svoje tvrdenia dôkazmi, následne pred pojednávaním jej súd oznámil predbežný právny názor, po ktorom sa mohla rovnako vyjadriť a predložiť dôkazy. Bola zachovaná aj lehota na prípravu na pojednávanie. Súd zisťoval, či sú návrhy na doplnenie dokazovania, a to výslovnou otázkou stranám sporu. Návrhy na doplnenie dokazovania zo strany žalovanej neboli. Pokiaľ ide o návrh mimosúdnej dohody, žalobca so žalovanou rokoval, avšak do dňa pojednávania nedošlo k schváleniu návrhu dohody generálnym riaditeľom žalovanej, a preto zamestnankyňa žalovanej, ktorá ju zastupovala na pojednávaní, nemala mandát na uzatvorenie mimosúdnej dohody. Do času pojednávania teda k mimosúdnej dohode nedošlo. Nie je pravdou, že k vyhláseniu rozsudku došlo hneď po prednesení predbežného právneho posúdenia, práve naopak stranám bol súdom daný priestor na vyjadrenie, následne súd oboznamoval obsah spisu a ďalej sa súd strán pýtal, či majú ďalšie návrhy na vykonanie dôkazov. Návrhy neboli. Žalovaná počas celého konania nijako ani len nenaznačila, že by nebola schopná predložiť dôkazy a potrebovala by dodatočnú lehotu na ich predloženie. Nie je zrejmé, ako mal súd podľa žalovanej postupovať a či podľa žalovanej mal ešte po prednesení záverečných rečí pojednávanie odročiť a znova sa žalovanej pýtať, či nemá návrh na vykonanie dôkazov. Takýto postup by bol nezákonný. Súd v konaní postupoval lege artis. Argumentácia ohľadom všeobecného užívania cesty všetkými je nesprávna a v kontexte Ústavy Slovenskej republiky a jej Listiny základných práv a slobôd neobstoí. Tu žalobca poukázal na závery Ústavného súdu SR v rozhodnutí II. ÚS 245/2021. Ak by aj žalobca bol povinný umožniť užívanie pozemnej komunikácie, má nárok na určitú odmenu za toto užívanie (rozhodnutie Krajského súdu Trenčín 5Co/31/2022 – 96 vo veci Okresného súdu Prievidza 14C/30/2020, rozhodnutia Okresného súdu Prievidza 11C/11/2019 v spojení s rozhodnutím KS v Trenčíne 17Co 124/2022-236, rozhodnutie Okresného súdu Prievidza v konaní 16Csp 73/2019-141, ktoré nebolo napadnuté odvolaním). Pokiaľ ide o argumentáciu ohľadom neuznania nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia vzhľadom na nemožnosť vydržania údajného vecného bremena, táto argumentácia nie je relevantná, nakoľko v tomto konaní ide o náhradu bezdôvodného obohatenia, nie o vecné bremeno. Žalovaná na pozemku žalobcu postavila neoprávnenú stavbu a prevádzkuje ju. Nie je podstatné, že ju dala do užívania verejnosti. Žalobca má nárok na náhradu bezdôvodného obohatenia. Ak je cesta v užívaní verejnosti tak len a len preto, že to umožnila sama žalovaná. Ak štát obmedzuje vlastnícke právo, vlastník má ústavné právo na náhradu za toto obmedzovanie. Žalobca nesúhlasil s tým, že žalovaná je len správcou cesty. Žalovanou je Slovenská republika, ktorá cesty I. triedy vlastní. Žalovaná z prevádzkovania cesty poberá rôzne príjmy, napríklad jej užívanie je predmetom mýta a ďalej na účely zabezpečovania svojich úloh (vrátane zabezpečovania cestnej siete) štát vyberá rôzne dane. V tomto odvolacom konaní nie sú splnené podmienky podľa § 366 CSP, preto žalovaná v tomto odvolacom konaní už nie je oprávnená na uvádzanie nových skutkových tvrdení, navrhovanie dôkazov a ani na uplatnenie ďalších prostriedkov procesného útoku/procesnej obrany. Žalobca navrhol, aby odvolací súd odvolanie žalovanej zamietol ako nedôvodné.

4. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací po zistení, že odvolanie žalovanej bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), stranou sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má základné zákonom predpísané náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie vyhovel žalobe na peňažné plnenie na tom právnom závere, že žalovaná tým, že má na pozemkoch žalobcu postavené cesty, užíva tieto pozemky, pričom ich užíva bez právneho dôvodu, v dôsledku čoho je povinná vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie predstavujúce výšku obvyklého nájomného za užívané pozemky.

6. Odvolacie námietky žalovanej boli koncentrované najmä na tvrdenia o procesných pochybeniach zo strany súdu prvej inštancie, na tvrdenia o nesprávnych skutkových zisteniach ohľadne rozsahu zastavanosti pozemkov žalobcu cestným telesom a na tvrdenia o pochybeniach pri posúdení skutkového stavu.

7. Žalovaná v podanom odvolaní odvolacie dôvody ich zákonným označením neoznačila a nepomenovala, avšak odvolací súd, posúdiac odvolanie podľa jeho obsahu (v súlade s § 124 ods. 1 CSP), z podaného odvolania vyvodil, že žalovaná uplatnila vo svojom odvolaní odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP, t. j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

8. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

9. Podstata odvolacieho dôvodu vyplývajúceho z ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) spočíva v nesprávnom postupe súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov dokazovania dôsledkom čoho je, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli, alebo neboli stranami sporu prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané, alebo vyplynuli z prednesov strán sporu. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

10. Právnym posúdením v zmysle odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

11. Žalobca sa podanou žalobou domáhal, aby súd zaviazal žalovanú na zaplatenie peňažného plnenia z titulu nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov žalobcu zo strany žalovanej bez právneho dôvodu, a to tým spôsobom, že na týchto sú postavené cesty vo vlastníctve žalovanej.

12. Súd prvej inštancie sa zaoberal otázkou vecnej pasívnej legitímácie žalovanej a v jej posúdení dospel k správneému záveru, že žalovaná je vecne pasívne legitímovaná, pretože žalovanou je Slovenská republika, ktorá je vlastníčkou ciest postavených na pozemkoch, ktorých spoluvlastníkom je žalobca. Slovenská správa ciest je právnickou osobou, ktorá koná za Slovenskú republiku, čo je zrejmé z podanej žaloby, a čo súd prvej inštancie dostatočne objasnil vo vzťahu k námietkam Slovenskej správy ciest o nedostatku jej vecnej pasívnej legitímácie. Napriek tomu sa Slovenská správa ciest aj v podanom odvolaní aj naďalej nesprávne a nedôvodne stotožňuje so žalovanou. Slovenská správa ciest však nie je žalovanou, za žalovanú iba koná. Slovenskej republike ako žalovanej svedčí vecná pasívna legitímácia v tomto spore, keď ako vlastníčka ciest postavených aj na pozemku žalobcu bez právneho dôvodu je povinná žalobcovi vydať bezdôvodné obohatenie bez ohľadu na to, že nie je podnikateľským subjektom, ako aj bez ohľadu na to, že cesty ponecháva v užívaní širokej verejnosti.

13. Žalobcovo vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nemôže byť bez náhrady obmedzované v dôsledku toho, že jeho pozemky sú zastavané stavbou žalovanej. Zároveň žalovaná nemôže bezodplatne užívať cudzie nehnuteľnosti. V prípade užívania cudzej nehnuteľnosti bez platnej nájomnej zmluvy (prípadne inej zmluvy) spočíva bezdôvodné obohatenie v tom, že žalovaná vykonáva právo užívania cudzej veci bez toho, aby za toto platila a naopak, vlastníkovi veci zároveň vzniká strata. Ak by bol takýto stav vo všeobecnosti akceptovaný, dochádzalo by k porušeniu vlastníckeho práva vlastníka veci, čo je v právnom štáte neakceptovateľné. Nie je pritom rozhodujúce, ako vlastník stavby na cudzom pozemku s touto nakladá, teda či ju užíva sám, prípadne ju prenecháva na užívanie tretím osobám, vrátane širokej verejnosti. Odvolacie námietky žalovanej spočívajúce v tom, že by na jej strane nedochádzalo k bezdôvodnému obohateniu, sú zjavne nedôvodné.

14. Nedôvodné sú aj námietky žalovanej v tom, že by zo strany žalobcu malo ísť o výkon práva, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Odo 1405/2005 zo dňa 25.10.2006, na ktoré poukázal už súd prvej inštancie, a z ktorého vyplýva, že zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva povinnosť vlastníka pozemku strpieť užívanie tohto pozemku bezplatne, a preto pokiaľ nie je pre bezplatné užívanie pozemku iný právny dôvod (zmluva), platí, že povinnosti vlastníka pozemku strpieť jeho užívanie zodpovedá povinnosť vlastníka stavby poskytnúť mu za ne náhradu. Ak si vlastník stavby neplní túto svoju povinnosť, obohacuje sa potom na úkor vlastníka pozemku, pretože sa nezmenšuje jeho majetok, čo by sa tak v prípade plnenia uvedenej povinnosti nepochybne dialo. Súčasťou vlastníckeho práva je aj požívanie plodov vlastnenej veci, čo v prípade nehnuteľnosti môže zahŕňať aj nájomné za poskytnutie pozemku na užívanie tretej osobe. V trhovej ekonomike je bežné, že tak fyzické osoby ako aj právnické osoby kupujú nehnuteľnosti aj za tým účelom, aby z nich mali výnos či už z ich prenájmu, resp. v prípade neskoršieho budúceho predaja, keď tieto stúpnu na hodnotu. Takýto postup nie je nedovolený a bez ďalšieho nie je ani v rozpore s dobrými mravmi.

15. Ako nedôvodné súd vyhodnotil aj námietky žalovanej v tom, že by jej súd prvej inštancie odňal právo na vyjadrenie k veci. Vo veci bol v upomínacom konaní vydaný platobný rozkaz, proti ktorému podala žalovaná odpor, následne mala možnosť sa vyjadriť vo veci písomne, na pojednávaní zotrvala na písomných vyjadreniach, návrhy na doplnenie dokazovania na pojednávaní nemala a bolo jej umožnené predniesť aj konečný návrh v zmysle § 182 CSP. Pokiaľ žalovaná uvedené možnosti nevyužila v plnom rozsahu jej predstáv, nemožno nevyužitie jej práva pripísať na vrub konajúceho súdu ako jeho nesprávny procesný postup. Pokiaľ k uzavretiu mimosúdnej dohody medzi stranami sporu nedošlo, návrh mimosúdnej dohody zostal len v rovine návrhu, na ktorý súd nemal dôvod prihliadať. Pokiaľ žalovaná v podanom odvolaní uvádzala aj argumenty ohľadne vydržania vecného bremena, sú tieto jej argumenty irelevantné z hľadiska predmetu konania.

16. Pokiaľ však žalovaná v podanom odvolaní spochybnila rozsah nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia, tak odvolací súd po ich preskúmaní dospel k záveru, že v otázke rozsahu žalobcovi priznaného nároku súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil, na koho strane je dôkazná povinnosť v otázke preukázania rozsahu bezdôvodného obohatenia a zároveň je v tejto časti napadnutý rozsudok nepreskúmateľný, z ktorého dôvodu ho bolo potrebné zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

17. V zmysle § 220 ods. 2 CSP súd v odôvodnení rozsudku okrem iného jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil.

18. Žalovaná nielen v podanom odvolaní, ale už aj v konaní pred súdom prvej inštancie namietala, že k parcelám C KN parc. č. 1330/257 o výmere 89 m² – ostatná plocha a parc. č. 7794/9 o výmere 2756 m² – orná pôda má žalobca prístup a nie sú zastavané cestou. Podľa žalovanej uvedené vyplýva zo snímky mapy z informačného systému katastra nehnuteľností s vyznačením sporných parciel, ktorú navrhla oboznámiť ako dôkaz.

19. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že len nahliadnutím do mapy z informačného systému nie je možné vyvodzovať skutkové závery, ako to žiadala žalovaná. Súd však neuviedol, aké skutkové závery z tohto dôkazu vyplývajú, čo je jednak v rozpore s ustanovením § 220 ods. 2 CSP a zároveň je odôvodnenie v tejto časti nepreskúmateľné, keď neuviedol, aké skutkové závery z tohto dôkazu zistil. Pokiaľ z tohto dôkazu nebolo možné zistiť, či tieto parcely sú alebo nie sú zastavané cestou, aj takúto skutočnosť mal súd uviesť. Svoje zistenia z tohto dôkazu mal súd následne vyhodnotiť, čo pochopiteľne neurobil, keď žiadne zistenia neuviedol. Samotné konštatovanie, že nahliadnutím do mapy z informačného systému nie je možné vyvodzovať skutkové závery, ako to žiadala žalovaná, je vágne a nepreskúmateľné.

20. Podľa súdu sú ďalej všetky argumenty spochybňujúce znalecký posudok odbornými otázkami, s ktorými sa znalecký posudok predložený žalobcom vysporiadal a podľa záverov znalca sú okrem iného aj parcely reg. „C“ KN č. 1330/257 a č. 7794/9 v katastrálnom území B. zastavané telesom cesty I. triedy. Preto súd o znaleckom posudku nemal pochybnosti a argumenty žalovanej súd nepovažoval za preukázané. Znalec Ing. Jozef Kmeť je však znalcom z odboru stavebníctva, odvetvia odhad hodnoty

nehnutelností, a jeho úlohou bolo stanovenie všeobecnej hodnoty nájmu konkrétnych pozemkov za konkrétne obdobie. Hodnotenie znalca v znaleckom posudku č. 10/2023, že uvedené dve parcely sú zastavané križovatkou cesty č. I/9 s cestou I/64, nemožno považovať z hľadiska odboru a odvetvia znalca, v ktorom pôsobí, ako odbornú otázku, ktorú je oprávnený posúdiť. Znalec len na podklade určitých listín uvedené dve parcely uvedeným spôsobom vyhodnotil, no toto jeho posúdenie nie je a nemôže byť jeho odborným záverom. Pokiaľ znalec uvedené zistil napr. z podkladov, ktoré mal k znaleckému posudku, mal tieto preskúmať súd (keďže žalovaná navrhla oboznámiť tieto ako dôkaz – snímku mapy, ktorá je súčasťou posudku) a sám vyhodnotiť, či môže takéto skutkové závery z nich vyvodiť, a ak áno, uviesť ich v napadnutom rozsudku. Ak však súd sám objektívne nevie takéto skutkové závery vyvodiť z predložených dôkazov, ide potom o odbornú otázku, ktorá však patrí do pôsobnosti iného znalca, nie znalca z odvetvia odhadu hodnoty nehnuteľností, a to aj v prípade, keď uvedený znalec síce môže byť spôsobilý uvedené zistiť, avšak z hľadiska odvetvia, v ktorom pôsobí, nemôže takýto jeho záver predstavovať nič viac, než jeho vlastné hodnotenie inej listiny, nie jeho odborný záver. Odborný záver o presnom rozsahu zastavanosti pozemku by mohol vysloviť jedine znalec z iného odvetvia.

21. Pokiaľ súd prvej inštancie zároveň vyslovil, že žalovaná o svojich tvrdeniach ohľadne nezastavania uvedených parciel a možnosti ich užívania žalobcom nenavrhla a nepredložila žiaden dôkaz, je takéto konštatovanie nielen v rozpore s vyššie uvedeným dôkazným návrhom žalovanej, ale aj tým, kto v tomto prípade znáša dôkazné bremeno. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. decembra 2008, sp. zn. 6 Obdo 16/2008, základným predpokladom vzniku bezdôvodného obohatenia je vznik majetkového prospechu u obohateného, pričom dôkazné bremeno o existencii bezdôvodného obohatenia znáša postihnutý. Aplikujúc závery tohto judikátu na prejednávajúcu vec je potom zrejmé, že je to žalobca, ktorý je povinný preukázať v akom konkrétnom rozsahu (v akom to tvrdí, a ktorému zodpovedá ním uplatnený nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia) sú jeho nehnuteľnosti zastavané stavbami žalovanej. Pokiaľ žalovaná rozsah zastavania pozemkov nerozporovala s výnimkou uvedených dvoch parciel, bolo možné vychádzať vo vzťahu k ostatným parcelám z tvrdení žalobcu ako nesporných, a pokiaľ rozporovala zastavenie uvedených dvoch parciel, bol to žalobca a nie žalovaná, kto mal preukázať rozsah ich zastavania cestami. Dôkazné bremeno žalobcu nemožno nedôvodne prenášať na žalovanú.

22. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku neuviedol konkrétne skutkové zistenia o rozsahu užívania pozemku žalobcu žalovanou, tieto nevyhodnotil a pochybil aj v otázke znášania dôkazného bremena, je odôvodnenie napadnutého rozsudku nedostatočné, nepresvedčivé a zmätočné, čím súd zaťažil konanie takými vadami, ktoré predstavujú porušenie práva žalovanej na spravodlivý proces, a preto odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP a podľa § 391 ods. 1 CSP mu vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

23. V ďalšom konaní súd prvej inštancie zopakuje dokazovanie za účelom zistenia rozsahu zastavania pozemkov žalobcu stavbami ciest vo vlastníctve žalovanej, prípadne na návrh strán dokazovanie v tomto smere doplní a následne vo veci opätovne rozhodne, pričom v novom rozhodnutí uvedie všetky relevantné skutkové zistenia, najmä zistenia ohľadne rozsahu zastavania pozemkov žalobcu cestami vo vlastníctve žalovanej, a tieto skutkové zistenia vyhodnotí. Všetky vykonané dôkazy vyhodnotí súd jednotlivo, ako aj vo vzájomných súvislostiach v súlade s ustanovením § 191 CSP a dôsledne sa vysporiada s argumentáciou oboch strán v konaní a vo veci opätovne rozhodne rozsudkom, ktorý bude spĺňať náležitosti podľa § 220 CSP v zmysle vyššie uvedeného. Pokiaľ súd akékoľvek dôkazné návrhy strán neakceptuje, rozhodne na pojednávaní o nevykonaní konkrétnych dôkazov a v odôvodnení rozhodnutia uvedie, ktoré to boli a prečo navrhnuté dôkazy nevykonali. Súd musí v odôvodnení uviesť všetky dôkazy, ktoré strany navrhli, a ktoré nevykonali, ako aj dôvody, pre ktoré tak postupoval.

24. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie znova rozhodne o trovách prvoinstančného konania, ako aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

25. Vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu je súd prvej inštancie viazaný (§ 391 ods. 2 CSP).

26. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP):

- dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh, § 428 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom (okrem prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP). Dovolateľ má možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).